

↑ Text a foto:
Roman Hartl

„Má v hlase něco přímo nadlidského,“ psaly noviny po jeho vystoupeních. Když zpíval, lidé slzeli štěstím a operní skeptici propukali v nadšení. V letošním roce uplynulo 140 let, kdy se v Rousínově u Rakovníka narodil Král pěvců Karel Burian. Přestože se svým nedostižným uměním prošel celý svět, rodnému kraji zůstal věrný. Tady žil i zemřel, tady má i svůj hrob.

Po stopách Krále pěvců

Šestého května 1907 prožilo české umění jeden ze svých největších triumfů. Ten den se v pařížském divadle Chatelet uskutečnilo před vybraným publikem v čele s francouzským prezidentem dobročinné představení opery Salomé s Emou Destinnovou v titulní roli a Karlem Burianem v roli Heroda. Přestože bouřlivý úspěch býval pro Buriana všedností, k tomuto večeru později napsal: „Byl jedním z těch, na které

nelze zapomenout.“ Publikum bylo u vytržení, velkolepé, nadšené ovace nebraly konce. Po představení přijal oba české umělce prezident Falliers a jmenoval je důstojníky l'Instruction publique.

Vyznamenání, které Burian za Heroda v Paříži získal, bylo jedním z mnoha, které si svým fenomenálním uměním, svým nádherným hlasem „zářícím vítěznou silou,“ vydobyl. Když spisovatel Karel Mejstřík

↑ Karel Burian v roli Tristana

← Karel Burian na civilním snímku

↓ „Načpák dlouhá slova, já jsem z Rousínova,“ odpověděl jednou Karel Burian na otázku, odkud pochází. Od Burianových časů se půvabné panorama jeho rodné vsi téměř nezměnilo.

po Burianově smrti vstoupil do jeho bytu, ohromeně líčil pokoje přeplněné tituly a řády, vavřínovými věnci a dalšími upomínkami na velkolepé Burianovy umělecké triumfy.

Karel Burian se narodil 12. ledna 1870 v Rousínově u Rakovníka. Zpíval prý už v kolébce, a když mu bylo pět, hrával na housličky v rousí-

novské hospodě a do teskných tónů bědoval, že „peníze světem vládnou“. Měl být právníkem, ale školu nedokončil. Zběhl k divadlu. V roce 1891 debutoval v Brně rolí Jeníka v Prodané nevěstě. Když ho odmítlo pražské Národní divadlo, zamířil do estonského Talinu a odtud do Německa, kde se během deseti let vypracoval

↑ Burianův rodný domek v Rousínově. Než bylo Karlovi šest let, odstěhovali se Burianovi do Rakovníka.

Pamětní deska na Burianově rodném domku →

↓ Rousínovská náves s kostelem Narození Panny Marie a pozoruhodnou budovou vrchnostenské sýpky, upravené ve druhé polovině 19. století na školu, je od roku 2005 vesnickou památkovou zónou.

↑ *Takzvaný Rečkův statek, který Karel Burian koupil v roce 1907, patřil v Senomatech k největším. Burianovy pokoje se nacházely v prvním patře statku. Vlevo vedle psa stojí Karel Burian.*

na „nejkrásnější hlas německé opery“. V roce 1905 už zpíval v drážďanské dvorní opeře Heroda při světové premiéře Strausovy Salomé, o dva roky později si Strauss vyžádal Buriana i pro triumfální pařížské představení Salomé v divadle Chatelet.

Jen co dobyl Evropu, vydal se Burian na vítězné tažení do Ameriky. V newyorské Metropolitní opeře poznal Enrica Carusa. Sblížili se a byl to právě Caruso, umělec, jehož jméno se stalo synonymem pro vrcholné operní umění, který Buriano-

vi složil možná největší poklonu, když po jednom představení o Burianovi obdivně prohlásil: „Já dokážu jen něco, on všechno.“

Burian zpíval v Americe v letech 1906–1913. Přestože se výší svých honorářů ani popularitou nemohl s Carusem měřit (zatímco Caruso hýčkal publikum líbivými italskými áriemi Pucciniho oper, Burianovou doménou byl těžký Wagner, nehledě k tomu, že Carusovu popularitu v Americe živila početná komunita italských přistěhovalců), přízeň znal-

ců byla na Burianově straně. Jeho výkony velebili jako ohromující, všechny Pucciniho opery nabízeli za jediného Tristana s Burianem.

Za první americké honoráře si Karel Burian koupil v roce 1907 statek v Senomatech u Rakovníka. Jezdil sem odpočívat v mezích svých zahraničních turné, pěstoval tu chmel a kedlubny a psal své paměti. Burian Senomaty miloval, jeho dopisy z té doby jsou jich plné. Například při jedné cestě lodí do Ameriky psal se svým typickým humorem: „V Senomatech

↓ *Přestože Burian sklízel úspěchy na největších operních scénách světa, neodmítal ani pozvání ke koncertům do menších českých měst – pozvánka na Burianův koncert v Přerově v roce 1916.*

Umělecký soubor za ředitelství Antoše Frýdy-Friedla

V sobotu dne 10. června 1916. Dvorana Měst. domu v Přerově. Velké slavnostní představení na počest 50letého výročí Smetanových oper

DALIBOR

V titulní partii vystoupí pohostinský král, saského, král. württemberského a svobod. anhaltského komorní pěvec

KAREL BURIAN

první hrdinný tenor Metropolitan Oper House v New. Yorku a čestný člen král. opery v Pešti.

Předprodej listků v knihkupectví p. R. Ondráčka v Přerově.

↑ *Nepochopitelná demolic
Burianova statku v roce 1982*

↑ *Místo, kde stával Burianův statek, označuje kámen s pamětní deskou.*
↓ *Památník bratří Burianů v Rakovníku. Podoba památníku je dílem významného architekta F. A. Libry.*

stát mám bujné oře, místo nich mě vozí – v neckách moře.“ Plánoval, že až se publiku omrzí, odejde na „svůj hrad do Senomat“.

První osudová rána zasáhla Buriana v roce 1913, kdy jedna z milostných afér bohémského pěvce skončila před drážďanským soudem. Jistý drogist, kterému ženatý Burian svedl ženu, ho obvinil z cizoložství. Soud potrestal Buriana měsíčním vězením. Burianovi se však do vězení nechtělo. Ujel z Německa v naději, že ho saský král omilostní dřív, než se po něm úřady začnou shánět. Protože nemohl do Ameriky, která odsouzeným zločincům zakazovala vstup na své území, uchýlil se Burian do Vídně a Budapešti. Tam prožil své poslední umělecké triumfy.

Druhá rána, která bohem nadanému pěvci definitivně zlomila vaz, zasáhla Buriana v roce 1920. Nešťastnou náhodou pozřel doušek žiravého louhu a trvale si poškodil hrdlo. Pokoušel se zpívat dál, konec Krále pěvců byl však neodvratný. Předčasně zestárlý a hluboce sklíčený se uchýlil na svůj statek v Senomatech, kde 25. září 1924 náhle, osamělý a bez pomoci, zemřel.

Na poslední cestě vyprávěl Krále pěvců Karla Buriana Wagnerův smuteční pochod ze Soumraku bohů. Od roku 1933 spočívá urna s popelem Karla Buriana

vedle ostatků jeho bratra Emila, výtečného barytonisty pražského Národního divadla, v Památníku bratří Burianů v Emilově rodném Rakovníku.

Navštivte Burianův Rousínov 2010

– oslavu 140. výročí narození Karla Buriana v sobotu 7. 8. 2010
v Rousínově u Rakovníka.

Bližší informace najdete na stránkách www.vlastivedny-sbor.webnode.cz